

**RADIO
-ADIO**
str. 2

**MED
STAREJ-
ŠIMI NA
GORENJO
SENIKI**
str. 5

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 16. januarja 1992 • Leto II, št. 1 • Cena 10 forintov

"EŠČE ŠNAJCEK MI JE MOKER"

Zadnja sobota v letu 1991. Da je zima, mi da vedeti samo hladen severnik, saj snega ni. V Šalovcih zavijem v levo proti Markovcem, pred menoj se peljeta že dva avtomobila. Vsi hitimo proti istemu cilju.

Asfaltna prevleka izgine in po makadamu se avto vzpenja proti Goričkemu bregu. Na transpařentu piše: Mejni prehod Čepinci–Verica. Avtomobili drug ob drugem počivajo ob ozki cesti. Množica ljudi na vzpetini pa čaka. Mnogi se držijo za klobuke, saj veter zavija, kot da ne bi bili na 363 metrov visokem griču, ampak kar na Triglavu.

Zadonita madžarska in slovenska himna. Slavnostno prerežejo trakova in mejni prehod je, po dolgih desetletjih čakanja spet odprt, res le za dva dni, toda vsi upajo, da bodo kmalu dočkali še kaj več. Predsednik krajevne skupnosti Čepinci Aleksander Abraham meni, da ne sme ostati le pri tem, ampak da mora po prehodu Martinje–Gornji Senik priti na vrsto tudi ta. "Včasih je bilo ob tej meji spletenih veliko prijateljskih vezi, fantje in dekleta so se med seboj tudi poročali in zakaj ne bi bilo tako tudi poslej, saj na obeh straneh meje živimo Slovenci."

Zadoni pesem pevcev iz Čepincev in Števanovcev. Mnogi ne skrivajo solz. "Eš-

Potem ko sta župan Verice–Ritkarovec dr. Žolt Talaber in nekdanji funkcionar, tudi predsednik občine Petrovci–Šalovci, Koloman Korpič prerežala trakove, sta si segla v roke in nazdravila s palinko ob kruhu in soli (kar smo na fotografiji nekoliko skrili).

če šnajcek mi je moker," pravi Karel Krajcar z Verice, ganjen zaradi petja, besed govornikov in predvsem zato, ker za obisk "žlahte" ni bilo treba potovati prek Hodoša, ampak je bilo potrebnih le nekaj korakov.

Na drugem transparentu so zapisali: Hočemo Evropo brez meja. In ljudje, ki so se zbrali ob slovesnosti začasnega odpiranja meje, se zavedajo, kaj to pomeni, saj so dolgo živeli ob zastraženi meji. Sicer pa niso prišli le krajani Čepincev in

Verice, ampak tudi okoličani. Marija Žlebič je iz sosednjih Budinec. Tudi sama živi ob meji. Spominja se časov, ko tega ni bilo: "Te smo pa leško šli ge smo ščeli, zdaj pa tu ge pistijo." Ko je bila mlada, so se ljudje vsak dan obiskovali, predvsem peš. Dve teti sta bili poročeni v Porabje, toda zdaj sta že umrli, sorodniške vezi pa so se tudi zaradi težav z mejo razrahljale.

Slovesnosti je konec. Kolona avtomobilov krene na

Verico, nekaj jih zapelje tudi v nasprotno smer, nekateri pa kar pešačijo. Tudi funkcionarji, med njimi sta tudi predsednika občine in vlade v Murski Soboti pa predstavniki Verice in Števanovcev, so storili tako, potem pa je v Markovcih ob pijači in jedači beseda stekla tudi o sodelovanju med obmejnimi kraji, ki pa bo lahko najbolj plodno, ko se bo meja res odprla.

Silva Eöry

SREČ- NEJŠE NOVO LETO!

Minilo je leto 1991 in ob prvi priložnosti v novem letu si želimo sorodniki, prijatelji in znanci srečno novo leto! Ljudje z optimizmom pričakujejo, kaj bo prineslo novo leto in se ne ozirajo nazaj. Nekateri si tudi naredijo letno bilanco o tem, kaj so naredili in kaj bi lahko bolje naredili.

Žal so tudi takšni, ki bi najraje še živeli v letu 1991, ko so še imeli službo in ko so družinski dohodki še zadostovali za normalno življenje. Kaj bo pa prineslo novo leto porabskim Slovincem, še ne vemo natančno. In to je menda tudi dobro, saj smo vsaj do prvega razočaranja lahko optimisti. Zveza Slovencev čaka narodnostni zakon, proračun za leto '92 in odprtje mejnega prehoda Gornji Senik–Martinje. Del porabskih slovencev, ki so leta in leta pridno delali v monoštrskih tovarnah, pa med tem zgublja svojo službo. Mi, ki imamo vsaj službo, pomagajmo vsem tistim, ki so v stiski, in tistim, ki so tega potrebni.

Pa vseeno mi dovolite, da zaželim vsakemu bralcu Porabja srečnejše novo leto, kot je bilo leto '91.

Jože Hirnök
predsednik Zveze
Slovencev na Madžarskem

"Zgodovinsko leto za Slovence"

V zadnjih dneh prejšnjega leta je obiskal Monošter dr. Janez Dular, minister za Slovence po svetu. Na povabilo Zveze Slovencev na Madžarskem se je srečal s predsedstvom zveze in nekaterimi aktivisti. Minister je

seznanil navzoče z aktualnimi dogajanjem v Sloveniji. Leto, ki je za nami, je označil kot zgodovinsko za Slovence.

"V lanskem letu sta potekala v Sloveniji dva pomembna procesa, notranja

demokratizacija in državno-politično osamosvajanje Slovenije. V okviru tega se je skupščina ukvarjala z novo zakonodajo kot osnovo za pravno državo," je med drugim povedal minister.

Sprejeli so tudi novo ustavo, ki se v 5. členu ukvarja z narodnimi manjšinami znotraj in zunaj Slovenije.

Dr. Dular je na kratko ocenil tudi delovanje zveze in je dejal: "Za Slovence na Madžarskem so se odprle zelo široke možnosti, ki jih vseh niti ne morete izkoristiti."

Opozoril je tudi na nevarnost, da bi nas lahko boljše razmere "uspavale", zato je treba biti v stalnih stikih s terenom.

M.S.

PO DEMOSOVEM RAZPADU

V SLOVENIJI KMALU NOVA VLADA IN NOVE VOLITVE

Demos je razpadel, zdaj pa vsi v jok. Pa ne bo držalo, zelo malo Slovencev je zanimalo ob novici, čeprav so se tudi časopisi trudili, da bi dvignili (politično) temperaturo. Naslovi so (bili) zelo raznoliki, denimo Demos danes in nikdar več? ali Potem pa je minister Kacin kar zaspal.

SVET DEMOSA je tik pred novim letom v Dolskem za zaprtimi vrati razpravljaj o svoji usodi. Politično srednje podkovani so bili že pred tem sestankom prepričani, da je usoda šestih oziroma na neki način sedmih Demosovih strank znana, in sicer da je sedanja vladajoča koalicija (in predvolilna opozicija) svojo vlogo odigrala, na strankarsko plesišče (in prizorišče) pa bodo stopile nove, z veliko verjetnostjo rečeno nekoliko drugačne povezave. Ali pa tudi ne. Kakšne bodo povezave, bodisi že v predvolilni tekmi ali po volitvah, ni znano, vendar so nekatera predvidevanja, s katerimi bomo za zdaj našim bralcem prizanesli, že zdaj mogoče.

KAKO USPEŠNI je (bil) Demos na slovenskem političnem prizorišču, bo lažje objektivneje presojati z nekoliko večje časovne odmaknjenosti, zlasti pa tedaj, ko bodo mogoče primerjave z naslednjimi koalicijami. Toda kdor že zdaj Demosu ne prizna tudi vrste dobrih del, je zagotovo ortodoksni član katere od za zdaj (še) opozicijskih strank ali pa se na "delanje" politike res ne spozna.

Kajti, če je mogoče čemu pritegniti, tedaj lahko brez kančka slabe vesti zapišemo, da je prejšnji sistem res preživel, da pa je prvi večstrankarski ravno tako razočaral mnoge bojivnike za spreminjanje razmer, kakor je bila po končani (drugi) vojni razočarana večina pravih borcev.

Če seveda poskušamo z ne najboljšo primerjavo.

Se nečesa ne kaže prezreti, in sicer da je vsaj po medijski plati videti, da smo kar dosti (pri)dobili tudi novinarji. Kajti, če misliš, da kaj veljaš v slovenskem novinarstvu, pa čeprav se ukvarjaš s čisto drugimi temami, o razpadu Demosa moraš pisati.

KAJ PA DAVKOPLAČEVALCI? Torej velika večina prebivalcev Slovenije, tačas začenja izračunavati svoje davčne obveznosti, ki jih je "prinesel" novi, demokratični sistem, oni bolj "osveščeni" pa že vedo, da je 28. junij eden od datumov, ko bi lahko bile volitve, in da se volilni boj začenja. Po zadnjih informacijah je tudi usoda vlad Lojzeta Peterleta zelo negotova, kajti poleg opozicije, ki že glede na svojo vlogo ne "prenaša" vlade, naj bi bila tudi Demokratska stranka za novo vlado. Poleg predvolilne tekme še nova vlada, seveda boljša, kajti sicer je ne bi bilo potrebno sestavljati.

NEKJE V OZADJU, za zdaj pretiho, pa se slišijo glasovi gospodarstva, ki se še vedno išče in tava ob negotovih zakonih in predpisih in še čem. Ti glasovi, med katerimi je slišati tudi predsednika gospodarske zbornice Slovenije Ferija Horvata, opozarjajo, da še vedno ni ugodnega ozračja, v katerem bi podjetja (lahko) uspešno delala. Za nezadovoljstvo, pravijo, imajo vrsto razlogov, vključno z zakonodajo o lastninjenju.

Namenoma smo se izognili citatom o vzrokih in posledicah razpada Demosa (z obeh bregov), kajti izjav je bilo te dni (kar samo potrjuje, da smo dobili novinarji "veliko kost") toliko, da bi z njimi zapolnili kar nekaj številke Porabje.

eR

RADIO - ADIO!

Sprvoga, pred več kak desetimi letami je žmetno bilav slovenski program delati na györskon radioni. Nej zato najbole, ka smo nej meli prakso pa poštene magnetofone pa dajckali, zavolo drugi lagvi pogojev (feltételek). Dosta bole zato, ka so porabski lidgé dostakrat takši .bili, kak školjke (kagyló) v globkon maurdji. Žmetno je bilav gor odprejti njino dúšo. Kak če bi se eške itak bodjali, ka je eške "samo" dvajsti lejt minaulo od petdesetij lejt, da so je priganjali. Zavolo njine slovenske matrne rejči tó. Pa ka so "jugoslovanski špijoni" pa tak tadale.

Pa te pridejo nikši čudni porabski stvauri, šteri so gor na tau na "Slavskon" ojdli v šaulo, z nikšin čudin magnetofon na plečaj pa je vsefelé spitavajo. Ka bi aj uni gučali nutri v tisto škatúlo? Ka pa nej! Ka do nas pa priganjali!

nas, liki so nas pitali, zvali: Da pa k meni pridete? Mi vas že tó dugo čakamo! Ka aj o kištaj, pune pism, kart ranč ne gučin. Pa kak so se ništarni pa ništarni domau paščili z nedelske meše, aj ne zamidijo slovenski program.

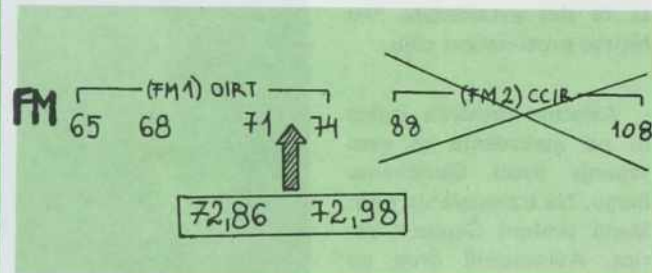
/ / /

Od 12. januara tadale se slovenske oddaje na györskon radioni več nedo čüle — na srejdnjon vali (középhullám).

Največ lúdi nas je tú leko čúlo in poslušalo.

Največ lúdi nas zdaj nede čúlo in poslušalo.

Po naši informaciji samo malo lúdi v Porabji má takše radijske aparate, na šteraj je takzvani vzhodni UKV (keleti URH). Naše oddaje do se čüle aucigamau samo na ton vali.

Natau miné par žmetni lejt nezavúpnanja, pa se tisti, šteri smo delali slovenski radijski program, začnemo baukše počúti. Nej najbole zato, ka smo dobili elegantne magnetofone, druge moderne aparate, auto, ka nej tarbej pau gneva čakati na Verici, da pá od nikec kakši autobus pride itd. Naše zadovoljstvo je bilav od toga, ka so se biserne školjke (gyöngykagyló) gor odprle! Lústvo je nutri parvidelo, ka smo mi nej nikši Titovi agenti (Tito-ögynök), liki normalni porabski Slovenci, šteri bi radi bili, če bi se naša materna rejč ohranila. Če bi naše slovenske korenine krepke ostale. Ka se brez korenin eške najvekšo drejvo táposúši. Málo pa eške sprva. Brez korenja pa nika živoga ne more ostati. Človek tó nej. Če rejsan se giba, smegé, guči. . . Vse tau mašinge, robotke tó zna jo delati. . .

Kak pravin slejdnje par lejt smo srečni bili, ka so se lidgé nej ka nej abali od

Oddajnik v Šoproni de davo na valovni dolžini (hullámhossz) 72,86 megahertzov, oddajnik Kabhegy pa na 72,98 megahertzov. Vaš radio te zgrabi slovenski program, če má takzvano FMI (OIRT)-škalo, njene numare pa so od 65 do 74. Na drugoj, FM2 (CCIR)-škali, šteroj se pravi zahodni UKV (nyugati URH), tó, od 88 do 104 megahertzov, slovensko oddajo gyorskoga radiona nete mogli dobiti. Po nauvon se naš program začne: 9.35.

Te pa probajte najti te numare, pa če te si gdakoli kakši radio kipúvali, skrb mejte, aj te numare gorbaudejo. Ka ovak tak zopodimo, če smo že nej, kak v porabskaj cerkvaj, ge se slovensko lústvo — z vogrskimi molitvami priporoča Baugi. . .

Pa se baugdragi tau Njemidopade?! . . .

Francek Mukič

Kalendar (9)

Compernija, čalarija -sama ciganija

Tak so gospaud KOŠIČ mislili, da so ništerne comparnije dojsipisali pa so tanače davali v svoji knjigaj, kak je tarbej batežno maro vračiti. Kak smo etognauk pisali, lidge so sebe pa maro sami doma vračili. Ništerni pa so na pomauč zvali compernico aj čalejra. "Bedasti ljudje kakšega staroga, plešivoga deda za čalejra, kakšo grdo, pūklavo. okajeno babo ali ciganico pa za compernico prekričijo ino se jih bole bojijo neg zavec bobena."

Ka pa čalejrge delajo kauli betežnika? Gospaud KOŠIČ so vidli i dojsipisali. "Oni radi pridejo, samo naj dobijo jesti i piti i plačo. Ali pomagati ne vejo, da so se nej včili, niti šteti ne znajo, ništerni celau se ne znajo prekrižati. Nego po ciganskem žarjavo vogelje ali kamenje vu

vodi vgašujejo, karte premetavajo. V kakšoj capi kosminje ali kakšo travo v postelo ali v jasli vtikajo. Na križpautji krauge i križe redijo ino vivlevavle gučijo. Na rastovom peni skisnjeno černo deščevno vodo v glažek nalijejo, včas i vmes i svojo scalino ali za štalami živinsko pridajo — i lažejo, ka je takše vrstvo krauto dobro i drago. Pa ka bi bilau, nego z njim betežnika vmorijo, ka so jih tisti, ki se oročine ali kakše druge fele dobraute trauštajo po smrti betežnika skrivoma podkupili i najeli!"

Če je mara betežna gratala, so lidgé mislili, ka je zvörčena pa so compranico zvali aj go vöovrači. Gospaud KOŠIČ v svoji knjigaj raztomačijo, od koj je beteg, kak ga tarbej vračiti.

"Če krave mlejka nemajo, če modrasto ali krvasto meljko dojijo ali ščijo, nej je compernija, nego beteg, šteri pride od injaste ali cveteče paše, v zimi pa od lagorje dvorbe. Etakše krave bedaste žene s kadilom ščejo zvračiti, kak da bi din skaus trobüja notri mogao, gde gnejzdo ma beteg! — Vnogo hramov je že zgorelo od tistoga živoga vogelja, z šterim so nepazlive žene kravo kadile v štali!"

Prauti krvastomi mlejki ali krvoscanji najbaugše domače vrstvo je eto: Edno prijščo lenovoga semena v masli vode kühaj dobre pau vöre. Odcejdi lenovo vodau i raztaupi v njej eden let solitka. Tau mlačno pitje vlej betežnoj kravi v gaubec trikrat na den vgojdo, podne i večer, v trih dni bode pomagalo.

Ali nücaj eto priročno vrstvo: Vzemi edno štüco z nadojenoga krvastoga meljka, prilej kupico prav ostroga i mlačnoga vinskoga jesiha kravi v goubec zajtra, opodne i večer. Zatem zmešaj erženo melo v mlačno vodau i daj kravi piti, za tri dni de zdrava."

Marija Kozar

Leto je minilo,

kako naprej?

V zadnjih dneh prejšnjega leta so kulturnoumetniške skupine v Porabju ocenile svoje letno delo oziroma se dogovorile o nadaljnjem delovanju.

Tako "Ocenjevalno skupščino" so imeli pevski zbor Avgust Pavel, folklorna skupina z Gornjega Senika, ansambel Lacija Korpiča in ženski kvartet.

Pri ocenitvi dela so se najprej pogovarjali o negativnih pojavnih. Pri vseh skupinah smo lahko opazili zmanjšanje aktivnosti. Redkodkaj so bili na vajah polnoštevilni, zaradi tega je bilo tudi delo mentorjev težko.

Negativno so vplivali na delovanje skupin tudi dogodki v Sloveniji. Zaradi vojne je odpadlo nekaj nastopov. Skupine so izrazile željo, da bi želele imeti v tem letu več nastopov in to

Pevke in pevci zbora poslušajo oceno zborovodkinje Marije Trifus.

predvsem v domačem kraju oziroma v drugih krajih Porabja. Pri organizaciji nastopov pa mora odigrati dosti večjo vlogo Zveza Slovencev.

Pri pevskem zboru so potrdili oziroma na novo izvolili funkcionarje društva. Predsednica zbora je ostala Irena Barber, za sekretarja

so izvolili Ladislava Bajzeka, za koordinatorko z osnovno šolo pa Irmo Filip.

Sodelavci zveze Slovencev so obljubili vsem skupinam tehnično, finančno in organizacijsko pomoč, kar jim omogočata samostojna organizacija in proračun.

I. Barber

VSE SMO POZABILI?

("ŠULA TIGA PREMIŠLUVANJA")

Prijel sem za pero, ker me je mučila mora. Zakaj? O tistem, o čemer hočem pisati, so pisali že stokrat, tisočkrat, A vseeno, jaz se bom tega lotil še enkrat. Minilo je leto 1991, začelo se je novo leto 1992. To, o čemer premišlujem, je vsekaror povezano s koncem in začetkom leta.

Komaj nekaj let je minilo od takrat, ko sem bil še otrok. Ničesar nismo vedeli o narodnostni zavesti, narodnostni politiki in drugih rečeh v zvezi z narodnostmi. Toda ob koncu leta smo se vedno držali starih šeg. Takrat so bile še prave zime. Velikokrat smo skoraj zmrznili, a bili smo vedno veseli. Vse se je začelo 13. decembra, na Lucijino. Zgodaj zjutraj smo krenili na pot. Psi so lajali, konji v hlevu so hrzali. Nič nismo vedeli o tem, da s tem našim dejanjem ohranjamo "narodnostno zavest". Pač šli smo in delali tako, kot smo videli pri starejših. Šli smo najprej v "üto" (drvarnico), vzeli nekaj "prkauli" (po-

len), stopili smo v kuhinjo in pri peči zmolili očenaš. (Vprašam se, kateri mladinec zna očenaš v slovenščini?) Nato smo gospodinji voščili: "Naj vaše kokauši nesejo telko jajc kak na pauti kaménja!"

Lani na Lucijino ni bilo nobenega fantka. Ali fantje niti denarja ne potrebujejo več? (Šega je bila namreč, da otroke, ki pridejo voščiti, gospodinje obdarijo.) Ali ga laže zaslužijo? Vse to mi roji po glavi.

Težko sem pričakoval 1. januar. Ali se bo kdo prikazal? Bo prišel kak fantek s starim voščilom? (Frištji bojte, zdravi bojte. . .) Tudi tokrat sem čakal zaman. Nobenega fanta, mladeniča ni bilo! Ali smo res vse pozabili? Ali res ni nobenega človeka, ki bi mlade opozoril na takšne reči? Mladi nočejo poznati zgodovine staršev? Slovensko narodnost? Zakaj smo prišli do tega? Vse to me vznemirja. Vem, da učitelji vlagajo veliko truda v to, da bi učenci spoznali, kakšne še-

ge so bile nekoč. Pri učnih urah se učijo o tem. A zunaj šole gre vse mimo učenčevih ušes. Zakaj?

Tačas vse pripisujemo—o blaga demokracija—prejšnjemu političnemu sistemu. Če poznamo takratne ustavne člene o narodnostnih manjšinah (49. in 61. člen), moramo iskati grešnega kozla tudi drugje. Mislim, da smo največ škode naredili sami starši. Pozabili smo na staro Šerčenovo pesem: "Ljubi svoj jezik, rad ga govori!"

Maternega jezika nismo predali svojim otrokom, s tem smo jih prikrajšali, sami sebe pa oropali. Ali smo pozabili, da imamo svoje bogastvo? Materni jezik! Upam, da bo kmalu tega konec. Mislim, da bomo s samostojno Slovenijo in z odprtimi mejami tudi naš materni jezik bolj vrednotili. Do takrat pa bo odteklo po Rabi, še veliko vode, Porabci pa bodo narodnostno vedno manj osveščeni.

J. Nemet

OD SLOVENIJE...

NOVA USTAVA...

Po dolgotrajnih polemikah in usklajevanjih v ustavni komisiji slovenske skupščine je dobila Republika Slovenija v zadnjih dneh leta 1991 novo ustavo. Za sprejem ustave, ki ima 173 členov, kar je veliko manj kot jih je v dosedanji, je glasovalo 207 od 220 navzočih poslancev.

... IN POTEM NOVE VOLITVE?

V novem temeljnem dokumentu slovenske državnosti je zapisano, da mora priti do volitev najpozneje v letu dni od sprejema ustave. Kot kaže, se bo to zgodilo že prej, saj je Demos, koalicija, ki je prevzela oblast po prvih svobodnih volitvah leta 1990 razpadla. V Dolskem pri Ljubljani so Demosovi prvaki razglasili, da je koalicije konec. Do volitev naj bi prišlo že aprila. Toda razprave po novem letu so pokazale, da se mnogi s tem ne strinjajo oziroma menijo, da volitev tako hitro ni mogoče pripraviti. Obstaja tudi možnost, da bo Slovenija še prej dobila novo vlado.

KAJ PA PRIZNANJE?

Predbožični dnevi so prinesli še eno darilo. Nemčija je tudi formalno priznala Slovenijo, diplomatske stike pa bo navezala 15. januarja pozneje naj bi enako storile še nekatere druge države Evropske skupnosti, pa tudi nekatere druge. Za priznanje so poleg Slovenije zaprosile še Hrvaška, Bosna in Hercegovina in Makedonija. Arbitražna komisija Evropske skupnosti bo v teh dneh sprejela odločitev, kdo vse izpolnjuje pogoje za priznanje. Eden temeljnih so pravice in svobode čine narodnih manjšin.

Materna rejč (1)

PRASLOVANŠČINA

Pri dzejikaj je ranč tak gé kak pri lidaj. Gnauk svejta smo vsi Slovani aj Slavi gnako gučali. Tej rejči se tak veli ka praslovanski gezik. Zato praslovanski, ka vendrak več ranč pra-ja nega z njega. Tak kak iz človeka, šteri je že dugo, dugo mrau.

Tau ste že tō gvūšno napamet zeli, ka se povejmo en pojbiček ranč tak smegé, kak njegovi dejdek, njegova stara mati aj pa prababica (atavizem), kak se pravi materi naše stare matere. Aj pa djenau tak odi, gej, piše ptt. Vse tau je erbo od lūdi, štere leko ranč nej pozno.

Vidite, z dzejikon je ranč tak. Tista prva rejč, štero so naši davni, davni očaki gučali — pa ji pravimo praslovanščina —, je mejla vnožano dosta sinauv. Enoma je ime bilau rusoški gezik, drugoma poljski, tretjoma bolgarski ptt. Eden najmenši nad njimi je būu slovenski gezik, slovenska rejč, štera je pá rodila dosta čeri. Štajersko, dolenjsko, prekmursko, porabsko pa druge. Če je slovenska rejč kak mati rada bila, ka je telko lejpin deklčinan življenje dala, sledik je ten bole žalostna gratala. Zato ka so se ništarne razteple po več ro-sagaj: v Italiji, Avstriji pa na

Vogrskon. Od tistogamau so té deklčine več nej trnok čule lejpe reči svoje materé pa so začnile po svoje gučati.

Malo skor tak kak tisti pojbiček, šteri se je v lesej zgūbo. Pa pozabo svojo človekovo rejč. Tak dugo je būu nad stvarinami, ka se je un tō navčo tak "gučati" kak lisica, opica, vuk pa drugi. Tak zdaj te mi v Porabji tō malo ovak gučimo kak v Maribori, Ljubljani, depa tau čeden človek ne more zatagiti, ka je tista rejč, mati našoma guči v Porabji. Praslovanščina pa prababica.

Inda svejta so naši očaki tak pravili, ka: korva, zdaj v Ljubljani: krava, na Gorenjon Siniki: kráva. Aj pa roka (pribl. 'ronka'), v Maribori: roka, v Števanovci: rauka.

Te pa nej čudno, ka mali pojbiček nigdar nej vūdo svojoga dejdeka, pa se don ranč tak smegé, kak un? Ka mali pojbiček nigdar nej vūdo svojoga dejdeka, pa ma je don žlata gé?!....

FrM.

Dva vaseliva dneva na Verici

Decembra je bila dva dni odprejta meja na Verici. Od tauga pripovedja Šandor Merkli.

"Tak se je začnilo, ka je lustvo najprvin samo tak odlo prejk meje, brezi prehoda. Té začasni mejni prehod smo že prvin steli naprajti. Samo za krize volo, ka je bila na Slavskon, nej smo mogli. Poiskali smo v Markovca vaškoga predsednika pa smo se pogučali."

Vi ste bili, steri so začeli, aj bauda meja oprejta?

"Ja. Dja pa Mankušti Karči. Bila sva v Čopanca pa v Markovca pa sva tan gorapoiskala župana. Oni so na tau že tū nalečani bili. Samo smo mi mogli prositi našoga župana, aj napiše prošnjo v Zalaegerszeg. Za tri, štiri tjedne so nan odgovor dali. Dovoljenje (engedély) smo dobili za 28. in 29. december. Na tau, ka mejo opremo, na tau se je samo Verica parpravlala, drudje vesi nej. Na drudji strani je Čopancon cejlo Premurje pomagalo."

Tjelko je tau vesi koš-talo?

"Graničaron je bilau vōplačano za dva dneva dvajsti djezero forintov. Carina je samo djezero forintov prošila."

Tjelko lūstva je bilau na meji, da sta župana prek-vrezala trak?

"Na našo strani trideset, štirideset, na drūgi strani spoj dosta. Tak na doudja so stali z autoni, ka sa njin nej vido konec."

Kak dougo je bila meja odprejta soboto pa v nedelo?

"Od ausma do štrta vō-ra."

"Slišau sa, ka je večer veselica bila pa je dosta Slovencov bilau s Slovenije?"

"Istina."

Pa de so tej domau šli vnoči, če so mejo v štrtoj zaprli? Kaulak na Hodoš?

"Dja ne vejn! Trak so vrezali, mejo so zaprli, dapa trak so nazaj nej zašili. ..."

Kak je bilau v nedelo?

"V nedelo dopodneva je lustvo najprej na Verici v karčmej bilau. Tak so dobro pili, ka je krčmar trikrat mogo po vino iti v Monoš-ter. Večer je pa v Čopanca bila veselica."

Ka od tauga leko čaka-mo, če meja večkrat od-prejta bau? Baude lūstvo, steri do prejkodli?

"Daj si tak brodin, ka bauda. Pa so tau mena že tan prejk tū prajli. Ka bi te oni iz Slovenije bola sé odli tjpūvat v Monošter kak v Mursko Soboto, zato ka njin je skarjej. Našin pa bi skarjej bilau v Mursko Soboto iti tū, kak kaulak nad Hodoš. Dosta daržin ma žlato v Čopanca pa v Markovca. Če bi bila meja večkrat odprejta, večkrat bi se leko srečali. Naša ves je trno za-prejta. Dobro bi bilau, če bi mladina večkrat leko v Čopanca ušla se zabavat pa oni tū ranč tak nazaj."

K. Holec

SLOVENIJA - NEBO TE JE ŽE PRIZNALO, ZEMLJANI PA BOLJ POČASI

V zadnjem času smo imeli mnogo stikov, pogovorov z raznimi predstavniki držav zaradi priznanja Slovenije. Že skoraj nestrpno smo pričakovali priznanja sosedov, držav Evrope in sveta.

V tem času nestrpnega pričakovanja pa se je vendarle zgodilo zgodovinsko dejanje za mlado slovensko državo.

Naš rojak Jože Pavlič, sedaj doma v New Jerseyju, se vmes ukvarja tudi s svetovanjem investicijskih vlaganj v Sloveniji. Samoiniciativno je že 24. junija 1991, torej v času nastajanja naše slovenske državnosti, na mednarodnem registru zvezd v vesolju prijavil tudi ime Slovenija za predlog imena za eno od zvezd v vesolju. In glej čudo in prese-nečenje!

Mednarodni register zvezd v vesolju je našemu rojaku

Pavliču ugodil in izpolnil njegovo željo ter podelil 9. 12. 1991 ime SLOVENIJA zvezdi, ki so jo do tedaj označevali v registru pod RA 10h 12 m 50 sd 5143' Ursae maior.

Ime zvezde pa je že registrirano tudi v ZDA na njihovem patentnem uradu.

Vesolje — nebo se je tako zavedlo, da obstoja manjša država, ki želi živeti samostojno, svobodno in ji priznalo njeno mesto na nebu. Le države, njeni voditelji, ki na veliko razglašajo človekove pravice, pravico do samoodločbe, pravice manjšin itd., v ozadju pa imajo predvsem le svoje interese, počasi spoznavajo in priznavajo samostojno mesto naši mladi slovenski državi. (Novice)

JK

Med starejšimi na Gorenjon Seniki

Po naši porabski vasnicaj je že več kak 10 lejt šega, ka v vesi na leto gnauk vkup parzovejo starejšo lüstvo, je pozdravjo, zavalijo njine trude. Starejši tau visiko cenijo. Nej samo za tistoga obedu pa za tisti pejnaz volo, ka tan dobijo, bola za tau, ka čütijo, ka so nej sami. Sploj pa tisti, šteri nej-majo nikoga pauleg seba.

29. decembra 1991 so na Gorenjon Seniki držali den starejših občanov. Da je sveta meša minaula, lüdje so se vzeli domau. Dapa nej vsi. Starejši — v žebkaj z vabilon — so šli na srečanje. Predstavnika vesi, župan Martin Ropoš in sekretar-ka redečoga križa Eva Mižer, sta velko brigo mejla. Rada bi bila, če bi se vsi stari dobro

Najstarejša človeka v vesi — edna ženska pa eden moški — sta zdaj 87 lejt stara. Štejvek Vaura so prišli na srečanje. Oni so sploj verni človek. Zatok je pa župan nji proso, aj pred obedon zmolijo boga z navzočimi. Da so boga zmolili, so etak prajli: "Lüdjé, če te eden drugomi poten na nauvo leto voščili, prosin vas, ne želite veselo nauvo leto, nego želite blajženo nauvo leto. Zakoj? Zatok ka je veselje nej vse. Blajženost je več."

Poten je župan vsakomi želo blajženo nauvo leto pa so spili kozarček vsen na zdravje, na veselje, blajženost, na baugšo nauvo leto.

I. Barber

"... ka čütijo, ka so nej sami."

Štejvek Vaura, najstarejši človek v vesi.

počütili na srečanju. Zatok sta sakšomi kakšno dobro rečj povedala.

V programi so šaularge reciterali slovenske pesmi pa so lepau slovenski spejvali. Gledala sa naše slovenske matere in očevje, pa sa vidla skonznete oči. Zakoj so se skonzili? Mislin té skonzé so zatau volo tü tekle — skonzé radosti — ka je naša mladina eške nej cejlak pozabila slovensko rečj pa pesem. Poten je župan Martin Ropoš pozdravo naše starejše: "Na Gorenjon Seniki 134 starejši lüdi živé, šteri so 65 lejt stari ali starejši. Lani je od njij 6 lüdi vkraj mrlau, 15 lüdi je pa not staupilo v tau starost."

Mejsec

JANUAR

Imena mejsecov, štera se gnesnaden po cejlon svejti skor gnako slišijo, so z rimski cajtov, da je casar Augustus živo. Samo te se je leto nej januara začnilo, liki marciusa, september je būu

Januar je dobiu ime po rimskon baugi začetka i konca — Janusi.

sedmi, december pa deseti mejsec v leti. Pauleg rimski imen vsikši narod má imena za mejsece v svojon gezi-ki.

Naša imena za mejsece so na pau po slovensko, na pau po vogrskon kalendari. Od decembra do aprila po

slovensko pravimo: prozi-mec, svečen, sušec, mali traven, veuki traven. Od ma-juša do novembra pa po vo-grskon: risalšček (pünkösöd hava), ivanšček (Szent Iván hava), jakobešček (Szent Jakab hava), mešnjek (kisas-szony hava), mihalšček (Szent Mihály hava), vse-svečnjek (mindszent hava) i andrejšček (Szent András hava).

Slovensko ime za mejsec januar je PROSINEC. Mi v Porabji pravimo prozimec že za december, za januar pa SVEČEN. Rečj prosinec pride od prose, bera, s šteroga so kašo kūjali. Naši dej-decke so decembra pa januara največ kaše zeli — v močniki pa v hurkaj. Januara mesto snega večkrat ledeno proso doj z neba leti, da vanej pomali snegj dé, lidgé pa znatra v kūnji na toplon delajo. Ženske kaj krpajo, moški šker popravljajo. Večer pa sausadge vkup pridejo pa koškice lūpajo, perge čejšejo pa spejvajo, parpovejdaajo. Rejsan je tak pri nas, aj pa vsikši san doma sedi po zimski večeraj pa televizijo gleda?

Marija Kozar

... DO MADŽARSKE

ZAHVALNO PISMO IZ ZAGREBA

Pred prazniki so na župnijskih uradih v Monoštru in tudi v širšem Porabju zbirali pomoč za Hrvaško. Za pošiljko je potem skrbel Karitas iz Avstrije, ki jo je v Zagreb dostavil še pred božičnimi prazniki. Po praznikih je na župnijski urad v Monošter prispelo pismo, ki ga objavljamo v zahvalo vsem tistim, ki ste bili pripravljeni pomagati.

Dragi naši prijatelji!

Iz srca se Vam zahvaljujem za pomoč, ki ste nam jo dali. Vse je prišlo prav. Mnoge ste razveselili ne le s tem, da ste jim potešili glad, temveč tudi s tem, da ste dokazali, da so še ljudje toplih src, ki mislijo nanje in jim želijo pomagati nositi težki križ vojne.

Vaša solidarnost nas hrabri in nam daje upanje, da zdržimo do kraja oziroma nam vliva upanje v lepšo prihodnost.

V imenu vseh tistih, ki ste jim pomagali, Vam želimo vesel božič, proseč mallega Jezusa, da da vsem nam svoj mir. Naj vam bo novo leto blagoslovljeno in polno dobrih dejanj, zaslužnih za večnost.

Priporočamo se Vašim molitvam in Vas pozdravljamo. S spoštovanjem!

Alojzije Žlebečič, župnik
s. Imelda Cindrić
dominikanka

BREZPOSELNOST V MONOŠTRU IN OKOLICI

Na začetku januarja je bilo registriranih na uradu za zaposlovanje v Monoštru 446 brezposelnih. V istem obdobju lani je bilo brez dela le 99 ljudi. Število se je povečalo predvsem zaradi tega, ker je ena največjih tovarn v Monoštru, tovarna svile, v stečaju. Tako so iz tega obrata odslovili že pred prazniki 150 oseb, predvsem tkalke, med njimi lepo število porabskih Slovencev. V februarju se bo število brezposelnih precej povečalo, kajti tovarna bo odslovila še približno 510 ljudi.

Urad za zaposlovanje pa lahko ponudi tačas le tri delovna mesta.

CENE RASTEJO

Na začetku novega leta smo se skoraj vsak dan srečali s kako novico o podražitvah. Od 6. januarja so dražji bencin in naftni derivati. Cena bencina se giblje med 57 in 63 forinti, kurilno olje stane 21 forintov.

Od januarja bodo dražji tudi mleko in mlečni izdelki, in sicer za 11 do 12 odstotkov.

I.P.

SLOVENSKO-SLOVENSKO SREČANJE

V Budapešti so se prvin srečali vogrski Slovenci pa Slovenci iz Slovenije, steri delajo v Pesti. Cejlo djesen smo že tau srečanje steli vküpsprajti, pa se nan je samo decembra posrečilo. Več kak štirideset nas je bilau. Prišli so sodelavci (munkatársai) Ljubljanske banke, Slovenijalesa, Jeklotehne pa eške drugi. Naši člani slovenskoga društva pa eške iz Csepela pa iz Váca. Na programu smo meli, da na videofilma notri pokažemo Slovenijo, potejn bi se pa pogučavali pa spoznavali. Žau videofilm smo nej mogli pogledati, ka je nej dober televizijo bijo. Gvüšno je tau bila baja, ka je več tehnikov pa inženirov (mérnök) bilau navzoči, pa so ga nej mogli vred sprajti. Namesto filma so se te raj pogučavali o Sloveniji pa o našon Porabji, o Slovencih na Vogrskon. Vö je prišlo, ka našo lüstvo malo vejo o Sloveniji, Slovenci iz Slovenije pa malo od nas. Gunčali smo o tejn tö, kak je v Sloveniji gratala bojna pa zakoj. Povedli smo, ka se je v Sloveniji tö vse spremenilo, (megváltozott), da je Slovenija razglasila samostojnost (kikiáltotta a függetlenségét). Naši so parpovejdaali, da je prvin nej takša stroga (fejs zaprejtá)

meja bila kak po drugi bojni. Starejšo lüstvo je dosta odlo v Slovenijo. Čeker so si vzeli pa so šli k žlati ali zemlau delat ali v gauščo pa je nišče nej stavlo.

Od naši največ je nej bilau eške v Sloveniji. "Granica se je zaprla pa smo nej mogli prejk," pravijo. "Zdaj smo pa že daleč od domačoga kraja. Zatau bi gnauk v leti dobro bilau se pelati z avtobuson v Slovenijo. Pogledniti Ljubljano, brgé pa planine, morje. Vūpamo se, ka de v Sloveniji tö vse dobro, ka ta strašna bojna, ka je na Hrvaškon, ne pride nazaj v Slovenijo, da Slovenijo priznajo (elismerik).

Naši so pitali Slovence iz Slovenije, če so nej čemerni, ka Vogrska tak dugo ne prizna Slovenijo. Prajli so, da ne morejo čemerni biti, razmejo probleme Vogrske.

Zgunčali smo si, da se na koncu zime ali rano sptulejt pa srečamo.

Gora smu prišli, ka večkrat moramo takša srečanja organizirati, ka se je pokazalo, ka naši lüdje, steri so daleč od dauma, tau želijo.

Stiki so znova potrjeni

Med Pedagoško fakulteto Univerze v Mariboru in Visoko pedagoško šolo DB v Sombotelu je že 25-letno sodelovanje. Dejansko skupno znanstveno sodelovanje med obema ustanovama in sodelovanje med posameznimi katedrami se je začelo šele z ustanovitvijo katedre za madžarski jezik v Mariboru in katedre za slovenski jezik in književnost v Sombotelu.

Katedra za slovenski jezik in književnost je aktivno podpirala to sodelovanje tudi takrat, ko je pred nekaj leti samozadovoljno in vase zaverovano vodstvo gledalo le na lastne koristi. V iskrenem sodelovanju katedre s pobrateno ustanovo je videlo le njeno pretirano pogumnost. S svojo egoistično in rušilno dejavnostjo je sodelovanju več škodilo kot koristilo. Na srečo so ti časi minili, z njimi pa v kolesju zgodovine tudi take vrste voditelji.

pri raziskavah in učenju jezikov tako imenovanih malih narodov.

V pogovorih sta sodelovala tudi predstojnik oddelka za madžarski jezik doc. dr. József Varga in lektor dr. Zoltan Molnár. Predstojnik oddelka dr. Varga je povedal, da je število slušateljev tudi na njihovi katedri zelo variabilno. Zgodilo se je že, da je izostal vpis kar celega letnika. Tega nihče ni jemal tragično, saj je bilo vodstvo ustanove zelo razumevajoče. Kasneje so se stvari uredile. Predstojnik katedre je tudi povedal, da bi bil zelo vesel, če bi se k študiju madžarščine prijavili tudi slušatelji slovenske narodnosti. To bi pomenilo pravo odprtost in pri nas je že bilo nekaj takih primerov. To podpirata tudi oba dekana. Res je, da se pri nas širijo govorice, ki postavljajo take vrste odprtost katedre pod vprašaj. Sodelovanje

med narodi bomo dosegli le z veliko odprtostjo. Narodnostna katedra bi stopala po nepravih poteh le, če bi delovala samo na svojem ozkem območju in področju.

Delegacijo iz Sombotela je sprejel tudi dr. Matjaž Mulej, prorektor Univerze v Mariboru, ki se je udeležil tudi pogovorov. Boris Sovič, podpredsednik Skupščine občine Maribor, pa je dekan obeh ustanov uradno sprejel v občinski zgradbi. Veselilo nas je tudi, da smo se na dekanatu srečali z Ernestom Ružičem in njegovo ekipo.

Kmalu bo vodstvo Pedagoške fakultete v Mariboru obiskalo tudi Sombotel. Obe ustanovi bosta podpisali sporazum o sodelovanju za leto 1992.

K. Gadanyi

Nedavno je bil na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru na predstavitvenem obisku novi dekan Visoke pedagoške šole dr. János Pusztai. Član delegacije je bil tudi predstojnik oddelka za slovensko filologijo dr. Karel Gadanyi. Dekan dr. Pusztai in dekan Pedagoške fakultete dr. Jože Vauhnik sta se pogovarjala o osrednjih točkah medsebojnega sodelovanja in spregovorila o pozitivnih straneh, pa tudi o pomanjkljivostih.

Za obe ustanovi je pomembno še tesnejše sodelovanje in vzpostavitev stikov tudi z drugimi univerzami v prostoru Alpe-Jadran. So tudi možnosti za uresničitev skupnih programov v okviru natečajev Tempus, zlasti za pridobitev pomoči

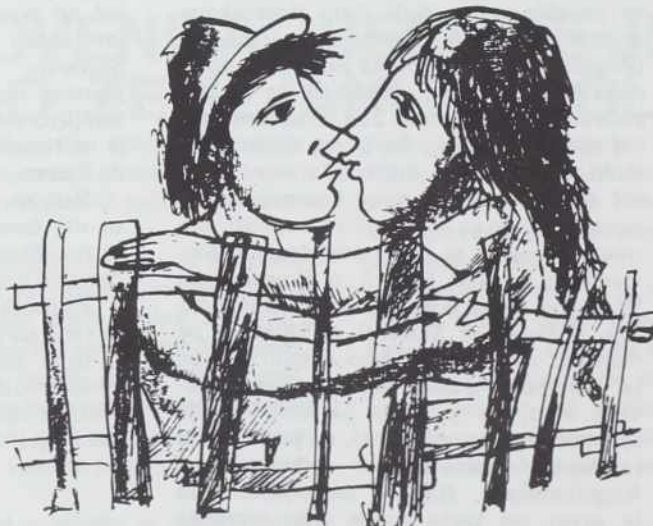
Náš maček je šou v Gradec po sou. Po placi je odo, je šifrcze krau. Eden Kranjec ga zgrabo, po plečaj ga vdaro,

po plečaj rdeči, po guti pa žuti. Gledajte, gledajte, kak se po brejgi kadij, naš maček pa nikaj ne pela solij.

Strici pa strine, vi ste tō nej dobri bili!

Pravijo, ka de nan tau leto lagvo šlau. Zatok smo van nika ziskali. Te pesmi, stere so malo bola "masne", smo našli v knjidi Dušana Reška. Vejpa taše vi tō vejte! Če do se van vidle, se fanj nasmejte, če pa nej, pa ne zamejrite!

Janči bači koula vlači, v Mūro skoči, rit namoči.

Riba prijde, rit pojej, mati pravi: To pa nej.

Kata lopata, v peči pogača, na dvouri lopar, v kouti pa somár.

Mariča Marička, kovačova čij, je pijla, je gešla, je plačala nej.

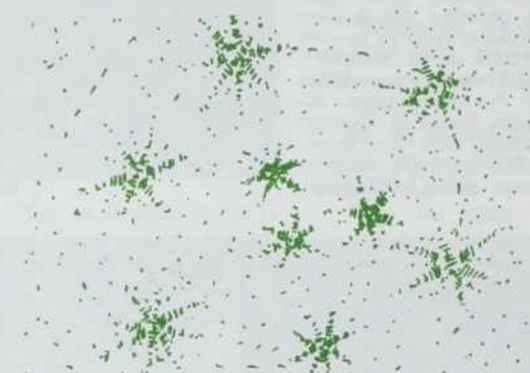
Mariča Marička, kovačova čij, vsakšo soboto pogače peče, vsakšo nedelo je pojbi nesé.

Naše pesmi (15)

Mamica povejte mi

Mamica, povejte mi, ge spava vaša Ančika. Tam gori na drugom štauki, štauki je, zdaj ne moreš ta do nje.

Lesnico postavimo, na podaukna gori visiko. Na podaukna gori visi-visiko, da(j) šau bom ta do nje.

Ančika sprebūdi se, pa(j) pogleda svejkle zvezdice. Pa(j) pogleda svejkle zvezdi-zvezdice, ka(j) tak lepo svetijo.

Vodnek mi sije sunčece, ponauč mi svejt'jo zvezdice. Kelkokrat se dela lejpi bejli den, da jaz grem od ljubce vkraj.

(Gorenji Sinik)
-mkm-

Kaj sem delala med počitnicami

Po Miklavžu smo že komaj čakali 20. december, ko so se začele zimske počitnice. Zadnji dan smo se zbrali okrog božične jelke in smo praznovali. Počitnice so hitro minile, ker je bilo veliko praznikov. Že pred počitnicami sem si razporedila delo. Vsak dan sem se učila po eno uro, da bi nadomestila tisto, česar prej nisem utegnila narediti. Popoldan sem skoraj vsak dan vadila glasbo. Igram na kitaro in bom imela nastop enkrat v januarju. Bila sem tudi pri stari mami na Gornjem Seniku in pri teti na Grebenjščku. Tam je tudi pozimi zelo čist zrak. Veliko smo se sprehajali po svežem zraku. Igrala sem se s sestrličkami in z bratrancem. Vedno so veseli, ko jih obiščem. Ve-

liko sem brala. Zelo rada berem "Porabje". Tudi križanke rada rešujem. Na žalost so počitnice minile in se

je spet začelo resno delo.

Žanet Sebenji, 6.r.,
OŠ Monošter

Novo leto

Spet smo postali leto dni starejši. Leto 1991 je zelo hitro minilo. Včasih smo bili veseli, včasih žalostni. V šoli smo dobili nove učitelje in smo se nanje morali navaditi. 1. januarja so prišli fantje s kanglico in smrekovo vejico in nas "pofriškali": "Friški bojte, zdravi bojte v eton nauvon leti, krüja, vina dosta, največ pa düšnoga zveličanja!"

Vsakemu našemu mlademu in staremu bralcu želim veliko sreče in trdno zdravje v novem letu.

Hajnalka Škaper, 6.r.,
OŠ Gornji Senik

VEŠ - VEM

Zima in sneg

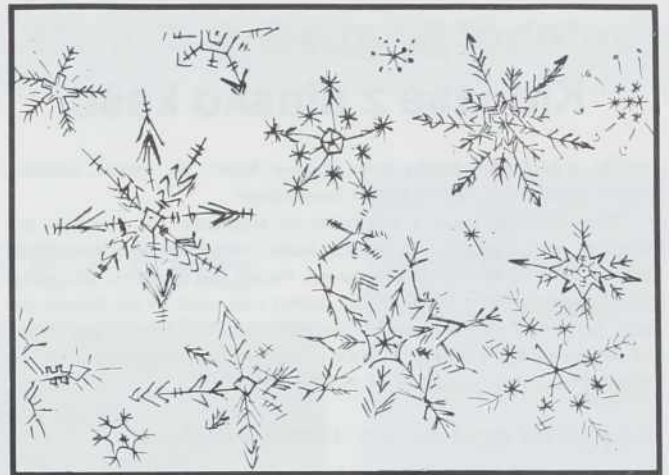
Značilnost zime je sneg. Sneg prekrije vso naravo in pravimo, da narava počiva. Si se kdaj že vprašal kaj je sneg.

Sneg, ki pade na zemljo, sestavlja nešteto majhnih zvezdnatih teles. Te lahko bolje vidimo le z drobnogledom.

tero krako zvezdo, to je snežinka kristalne ali heksagonalne oblike.

Če pa so snežinke velike in precej težke, zelo težko opazimo posamezne drobne zvezdice, ker so takrat ledene iglice med seboj zelo prepletene.

Kadar pa sneg močno na-

Najlepše pa sneg lahko opazujemo, če ga prestrežemo na hladno črno podlago ali kako črno blago. Na taki podlagi se snežinka in njena oblika najlepše vidita. Če pa napoči hud mrz in zapade malo snega, lahko vse različne oblike, ki jih sneženi kristali tvorijo, previdno razstavimo in dobimo najbolj enostavno šes-

letava, in to strnjeno, tedaj lepo vidimo le ene oblike snežink kristalčkov. Če zatem ponovno sneži, so ob tem ponovnem sneženju oblike snežink povsem drugačne.

Pravimo, da so snežinke lahkotne. Lahkotno ali rahlo zgradbo imajo predvsem zaradi vmesnih prostorov zraka, ki je med posameznimi iglicami kristalčkov. Taki prostorčki so tudi vzrok, da je sneg videti slepljivo bel. Posamezni delci snega oziroma ledu v snegu so pravzaprav brezbarvni ali pravimo tudi, da so prozorni.

Vemo, da se sneg tvori v zraku, enako kot toča ali dež. To nastane tako, da se v ozračju nakopičijo in zgoščujejo hladne vodne pare. Če ob takem zgoščevanju pade temperatura zraka do zamrzovanja, se v ozračju tvorijo ledeni kristali, ki padajo na zemljo, in pravimo, da sneži.

Dragi otroci!

Zadnjo križanko ste reševali še pred Miklavžem. Pravilna rešitev je bila: "Miklavž bo prišel."

Po pošti smo dobili veliko rešitev, na žalost pa le s seniške šole.

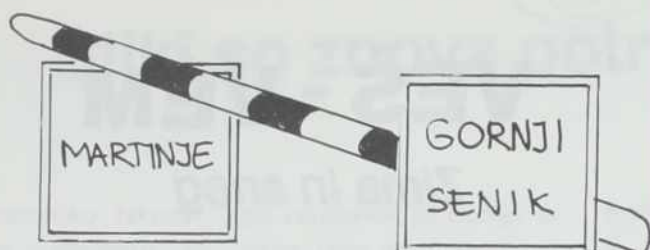
Izžrebali smo Anito Čabai in Evo Nemet. Po nagrado naj prideta v naše uredništvo.

Nove rešitve pošljite do 27. januarja.

voderavno

navpično

DEZINFORMACIJA

Iz neuradnih virov smo zvedeli, da sta konec oktobra leta 1990 predsednika Madžarske in Slovenije prestopila državno mejo pri Gornjem Seniku.

Od takrat je minilo 414 dni, rednega mejnega prehoda pa še ni.

ZA KÜJARCE

Klobase z dinsko kašo

VCÖJ VALAUN: dinska kaša (ajdova kaša), žir (mast), parpou, čaren parpou, šau, bejle klobase (bujcatjina)

Dejmo dinsko kašo v pistjar pa go stjōejmo. Da se stjōja, putistin go tarbej posišiti. Če ja sōja (suha), te go dejmo v maužar pa go stučemo, aj se lupinje dola spuca. Potejn štja gnauk go stjōejmo. Da je že meka, te v enoga pistjar tarbej obarnauti. Vcōj dejamo žir, sau, parpau, čaren parpou, telko-tjelko sto štjē. Da ja štja topla, te go nadenimo v klobase! Etak je nikan gora obejsimo. Da djesti štjemo, te je samo spačemo pa že leko djemo.

Dober tek van želi DJISARINA ILONKA iz Andovec

KAR JE IZOSTALO IZ ZADNJE ŠTEVILKE

Te je biu en čuden svejt,
da san ges v džanki skako,
sto bi si mislo te,
ka zrasedu bon v pojbara.

Dekline zdaj najrajši man,
ar lejpe so kak zlat,
štera me pa meti nešče,
naj jo vrag razčesne.

NIKA ZA SMEJ

Od nauvoga leta sakši človek nika lepšoga, baugšoga čaka. Prinas je pa zdaj tak, ka ne vejš, kak bauda tadale. Dosta lūdi neda ime-lo delo, cejna so sakši den višese pa tak tadale. Tau je nej smeja vrejdnō. Pa itak, kakoli mo žalostni, živet pa moremo.

Za smej mo tau leto takše vice tū pisali, šteri nas navčijo, kak trbej šparati. Na primer:

Naš Pišteek je sploj zalūbeni. Njegva draga Ilonka ranč tak. Edno falingo je pa naša Ilonka mejla. Sploj je rada dobro pa dosta djepla. S Pištakon sta večkrat šla v Tromejnik, tan sta nej samo pila, djela sta tū.

Prišla je pá ta strašna dra-goča. Pišta je z Ilonko pa zgučano emo, da se Varaša v Tromejniki večer srečata. Pišta je čako njau pa si je premišlavo, kak vōplača tau, ka ta njiva pila pa djepla. Zema jedilnik (étlap) pa ga gleda, vlastjē ma pa gor začnejo staniti, da vidi cene. Zdaj ma je pa nika brž na

pamet prišlo. Vedo je, ka je v gostilni takša šega, ka tisto jesti, štero je sfalilo, vō-potēgnjajo.

Zdaj je samo tau gledō, aj eške Ilonka ne pride. Vze-jo je edno pero, pa je tiste jesti, štere so drage, na jedilniki vse prejk potegno. Etak sta prosila eden gulaš pa kreda. Pištak je paršpa-ro 400 forintov. Eške dva-krat sta leko prišla gulaš jesti.

Našoga Franceka mejaš je naš Števan. Eden den Fran-ceka sin not parleti v kū-njo pa pravi oči: "Oča, sausadnoga Števana krava je na naš ograd prišla, tan se pasē."

Francek ma pa etak pravi: "Edno rejč več ne po-vej. Tima boj! Leti brž pa go podauji (pomolzi)!"

**Tak fejs pa
zatok nej
slobaudno
šparati!**

Dva spoznanca se sreča-

ta. Eden pita drugoga: "Čū-jo si že, ka je naš padaš Vili tak strašno betežan?" "Ka me je pa?" pita té drugi.

"Samo njaj. Prauto tifusa so capili. On si je pa deset injekciona nota dau dati."

"Pa zakoj?" pita té drugi.

"Prej zatok, da do kleti té injekcionge tū dragši."

Petek pred desetoj vōri naš Martin gor pa doj po sobi lejče pa se moli baugi: "O dragi moj baug, pomori mi, aj gnes na lotona petko zavadin. Samo zdaj gnauk mi pomori dragi baug!"

Že telko lejče ta pa na-zaj v sobi, ka Baug tan vrkaj že ne more poslušati pa ma etak pravi: "Pomago mo ti, dober človek. Dapa zatok dja tū man edno prošnjo. Drgauč zatok loto tō moraš kŭpiti!"

I. Barber

STARŠI, RAZMISLIMO

Pohvalimo otrokova dejanja

Zelo pomembno je, da starši pohvalimo otrokovo dobro dejanje, ne hvalimo pa njegove osebnosti.

Oglejmo si stavek: "Rad(a) te imam, ker imaš lepo urejene in pospravljene igrače!" Pohvala ni pravilna. Otrok se bo v prihodnje vedno bal, da ga oče ali mama ne bosta imela rada, če ne bo imel pospravljenih igrac. Rajši recimo: "Lepo si pospravi-l igrace, pridi, se bova skupaj igrala!" Tako ne smemo nameniti pohvale samo temu, kar je otrok naredil ali storil, ampak vedno pohvalimo tudi njegovo prizadevnost.

Starši bi morali vedeti, da je vsakemu otroku včasih kaj težje ali celo težko narediti. Nekate-ri težko napišejo nalogo, drugi težje pospravljajo igrače, spet drugi težje rišejo, težje računa-jo, manj so točni itd. Če vidimo, da so se potrudili, pri-stopimo k njim, jih pobožajmo, dajmo spodbudo, da jim ne bo

minila volja ali vnema.

Vedeti moramo, da imajo vsi otroci zelo tanek posluh za "ne-odkrito" zlagano pohvalo. Če dobro prišluhnemo otroku, bo-mo kaj hitro ugotovili, na kaj je otrok ponosen, kje pričakuje priznanje. Dobro pa vemo da ne-nehna hvala, izgubi svojo moč.

Ko kako dejanje otroka hvalimo, ne pretiravajmo z bese-dami. . . . joj, prekrasno, čudovi-to, vse zmores, to je fantastič-no. . . . itd.

Otrok začuti naše priznanje tudi v našem najmanjšem gibu. Že če ga spodbudno pogledamo, se mu rahlo nasmehnemo. . . . to-rej otrok mora imeti v nas pol-no zaupanje.

Mnogi starši vedno hvalijo, toda vedno dodajo, "če pa bi še". "Lepo, da si pospravi-l igrace, če pa bi še čevlje" S takimi pohvalami dosegamo vedno nasprotno učinke. Otrok nikoli ne more zadostiti našim zahtevam.

Pohvala je za otroka zelo pomembna, ne sme pa postati edino vzgojno sredstvo. Starši lahko pohvalo uporabljajo ved-no kot spodbudo in vlivanje vo-lje.

Pohvala mora biti odkrita, povejmo jo tako, kot jo čuti-mo ob otrokovem dejanju. Sicer pohvali, ki ne pride iz srca, ki je zlagana, otrok ne verjame.

JK

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADZARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna

urednica **Marijana Sukič**

Naslov uredništva: H-9970

Monošter, Deák Ferenc

út17.,

p. p. 77, tel.: 94/80-767

Cena:

posamezna številka 10

forintov oz. SLT, celoletna

naročnina 260 forintov oz.

SLT

Tisk: SOLIDARNOST,

Arhitekta Novaka 4,

69000 Murska Sobota,

Slovenija

Nenaročenih rokopisov in

fotografij ne vračamo

Ljubljanska banka

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

**Pravi naslov
za denarne zadeve**